

Διερεύνηση της Ετοιμότητας της Σχολικής Κοινότητας για το Σεισμικό Κίνδυνο και Αξιολόγηση των σχετικών Εκπαιδευτικών Δράσεων του Ο.Α.Σ.Π.

Δρ Ασημίνα ΚΟΥΡΟΥ¹, Αναστασία ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΟΥ², Lizeta RONTO³, Μαργαρίτα ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ⁴

(1) Γεωλόγος

Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.)
Ξάνθου 32, 15451 Ν. Ψυχικό, 2106728000 (εσωτ. 128), akourou@oasp.gr

(2) Τοπογράφος Μηχανικός

Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.)
Ξάνθου 32, 15451 Ν. Ψυχικό, 2106728000 (εσωτ. 155), nioakeimidou@oasp.gr

(3) Φοιτήτρια

Σχολή Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.
Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 15780 Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, rondoelizabeth@gmail.com

(4) Φοιτήτρια

Σχολή Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.
Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 15780 Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, chrys.margarita@gmail.com

Λέξεις κλειδιά: αντισεισμική προστασία, αντισεισμικός σχεδιασμός, σχολικές μονάδες, σεισμικός κίνδυνος.

Περίληψη

Έχοντας ως στόχο τη μείωση των επιπτώσεων ενός καταστροφικού σεισμού στη σχολική κοινότητα, ο Ο.Α.Σ.Π. αφενός υλοποιεί δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και στη βελτίωση του βαθμού ετοιμότητάς τους σε θέματα διαχείρισης του σεισμικού κινδύνου στο σχολικό περιβάλλον και αφετέρου αξιολογεί τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων δράσεων.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα έρευνας που είχε ως σκοπό τη διερεύνηση του βαθμού κατάρτισης και ετοιμότητας των εκπαιδευτικών σε θέματα αντισεισμικής προστασίας στο εργασιακό τους επίπεδο που έχει επιτευχθεί μέσω συγκεκριμένων δράσεων του Ο.Α.Σ.Π.

Επεξεργάστηκαν 1222 ερωτηματολόγια, τα οποία συμπληρώθηκαν από τους Διευθυντές Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε 20 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας, από το Νοέμβριο του 2013 έως τον Ιούνιο του 2014. Με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν έγινε ανάλυση αναγκών και απαιτήσεων, καθώς και ανίχνευση – αναγνώριση των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση της υπάρχουσας αντισεισμικής παιδείας των εκπαιδευτικών, με στόχο να ενδυναμωθεί η προσπάθεια της Πολιτείας προς αυτή την κατεύθυνση.

Συμπερασματικά αναφέρεται ότι οι εκπαιδευτικοί είναι πλέον ενημερωμένοι για θέματα που αφορούν στο σεισμό και στην προστασία, όμως διαφαίνονται και κάποια προβλήματα σε ότι αφορά στην υλοποίηση του σχολικού αντισεισμικού σχεδιασμού ή στη διοργάνωση των προβλεπόμενων ασκήσεων ετοιμότητας στις σχολικές μονάδες. Οι πολλαπλές εκπαιδευτικές δράσεις του Ο.Α.Σ.Π. έχουν συμβάλει καθοριστικά στη διαδικασία αφύπνισης της εκπαιδευτικής κοινότητας, αλλά και στην απαιτούμενη προετοιμασία όλων για μια ψύχραιμη συμπεριφορά και κατάλληλη διαχείριση σε περίπτωση καταστροφικού συμβάντος.

Abstract

Aiming to reduce the impacts of a catastrophic earthquake in school community, E.P.P.O. performs focused actions to raise educators' awareness, improve levels of preparedness in seismic risk management at school environment and evaluate the results of these actions.

This paper presents the results of a survey aimed to investigate educators' level of training and preparedness on earthquake protection issues at their work place, following E.P.P.O.'s specific awareness programmes.

Data from 1222 questionnaires were gathered and analyzed. Questionnaires had been completed by Heads of Primary and Secondary School Units of 20 Prefectures of the country, from November 2013 to June 2014. Based on the results obtained, "needs and requirements assessment" was performed. Furthermore, factors that affect the educators' existing seismic education were indentified, in order to improve the State's efforts in the direction of Safety Culture Development.

In sum, teachers nowadays, are more aware of earthquake protection issues, but problems are still emerging regarding either the development of the emergency preparedness plans or their implementation through emergency drills. E.P.P.O.'s multiple educational activities, have contributed decisively not only to the awareness process of the educational community but also to preparedness required for appropriate behavior and effective management, in an occurrence of a disastrous event.

1. Εισαγωγή

Οι επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών μπορούν να μειωθούν εάν οι πολίτες έχουν αποκτήσει τη σχετική παιδεία σε θέματα πρόληψης και προσαρμοστικότητας (UN/ISDR 2005). Στην Ελλάδα, η οποία κατέχει την πρώτη θέση σε σεισμικότητα στην Ευρώπη και την έκτη θέση σε παγκόσμιο επίπεδο, μια από τις προτεραιότητες της Πολιτείας είναι να σχεδιάζει και να υλοποιεί δράσεις που συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, στη βελτίωση των γνώσεων του για το σεισμικό κίνδυνο, καθώς και στην εκπαίδευση στελεχών φορέων, εκπαιδευτικών κ.ά. στις βέλτιστες πρακτικές ενημέρωσης και υποστήριξης των παιδιών.

Τα τελευταία 30 χρόνια ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.) που είναι ο αρμόδιος φορέας της χώρας για θέματα που αφορούν στο σχεδιασμό, στην εκπόνηση, στο συντονισμό και στην παρακολούθηση του έργου της εκπαίδευσης και ενημέρωσης του πληθυσμού και στελεχών φορέων σε θέματα σεισμικής προστασίας και αντιμετώπισης των εκτάκτων αναγκών που προέρχονται από σεισμούς, υλοποιεί δράσεις που απευθύνονται σε διάφορες ομάδες στόχους (Κουρου Α. and Panoutsopoulou M., 2006).

Μετά το σεισμό που έπληξε την Αττική στις 7 Σεπτεμβρίου 1999 ξεκίνησαν συντονισμένες δράσεις και προς τη σχολική κοινότητα. Θεωρώντας ότι είναι καθοριστικής σημασίας να υπάρχουν ενημερωμένοι εκπαιδευτικοί ανά σχολείο, ο Ο.Α.Σ.Π. υλοποιεί ποικίλες δράσεις σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στόχος των δράσεων αυτών είναι οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές της γνώσης προς τους συναδέλφους και προς τους μαθητές τους για θέματα που σχετίζονται με το σεισμό και την προστασία και επί πλέον να μπορούν να διαχειριστούν θέματα που αφορούν στο σεισμικό κίνδυνο στα σχολεία λαμβάνοντας τις απαραίτητες ενέργειες πρόληψης και ετοιμότητας.

2. Μεθοδολογία

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα πρώτα αποτελέσματα έρευνας που έγινε για να διερευνηθεί η κατάρτιση και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών σε θέματα αντισεισμικής προστασίας στο εργασιακό τους περιβάλλον που έχει επιτευχθεί μέσω συγκεκριμένων δράσεων του Ο.Α.Σ.Π.

Συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν 1222 ερωτηματολόγια από το Σεπτέμβριο του 2013 έως τον Ιούνιο του 2014. Τα ερωτηματολόγια αυτά συμπληρώθηκαν από Διευθυντές Σχολικών Μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από 20 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας. Το ερωτηματολόγιο εμπεριέχει 9 ερωτήσεις που αφορούν στον σχολικό αντισεισμικό σχεδιασμό με στόχο να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα των ακόλουθων δράσεων του Ο.Α.Σ.Π.:

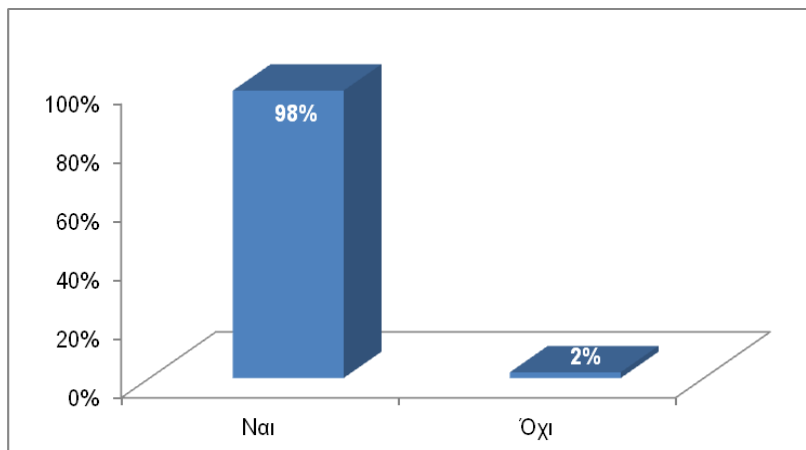
- Σύνταξη και επικαιροποίηση ανά τακτά διαστήματα του "Σχεδίου Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στις Σχολικές Μονάδες", ώστε οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων αξιοποιώντας το να συντάσσουν το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης για Σεισμό του σχολείου τους. Το Σχέδιο αυτό μέσω της Διεύθυνσης Συμβουλ. Επαγ. Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (Σ.Ε.Π.Ε.Δ.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων διαβιβάζεται στα Σχολεία της χώρας (Έγγραφο Ο.Α.Σ.Π. 1580/4-9-2014).
- Διοργάνωση από τον Ο.Α.Σ.Π. ανά τακτά χρονικά διαστήματα σεμιναρίων ανά περιφερειακή ενότητα με θέμα: «Αντισεισμική Προστασία Σχολικών Μονάδων», για την επιμόρφωση των Διευθυντών των Σχολείων και των Εκπαιδευτικών που είναι υπεύθυνοι για τη Σύνταξη Σχολικών Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης. Στη συνέχεια οι εκπρόσωποι των σχολείων που έχουν επιμορφωθεί από τον Ο.Α.Σ.Π. πρέπει να ενημερώσουν τους συναδέλφους τους και τους μαθητές τους σε θέματα αντισεισμικής προστασίας και να προχωρήσουν σε ενέργειες διαχείρισης του σεισμικού κινδύνου στη σχολική τους μονάδα. Τα σεμινάρια αυτά υλοποιούνται συνήθως σε συνεργασία με τα Γραφεία Αγωγής Υγείας ή τα Γραφεία Σχολικών Δραστηριοτήτων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Πρόταση από τον Ο.Α.Σ.Π. να πραγματοποιείται κάθε έτος η πρώτη από τις τρεις προβλεπόμενες ασκήσεις ετοιμότητας στις σχολικές μονάδες της χώρας ενόψει της Διεθνούς Ημέρας Πρόληψης Επιπτώσεων Καταστροφών (13η Οκτωβρίου). Η πρόταση αυτή ήδη υιοθετήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και το 2013 στάλθηκε σχετική ενημέρωση σε όλα τα σχολεία της χώρας για υλοποίηση της άσκησης αυτής.
- Δημιουργία και έκδοση από τον Ο.Α.Σ.Π. εκπαιδευτικού υλικού (βιβλία, φυλλάδια, αφίσες), το οποίο έχει εγκριθεί ως παιδαγωγικά και διδακτικά κατάλληλο από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ώστε να αξιοποιείται από την εκπαιδευτική κοινότητα (Ο.Α.Σ.Π. 2014, Ο.Α.Σ.Π. 2012, Ο.Α.Σ.Π. 2008).
- Ανάρτηση στο δικτυακό τόπο του Οργανισμού www.oasp.gr, των εκδόσεων του Οργανισμού, πρότυπων εισηγήσεων, τηλεοπτικών κοινωνικών μηνυμάτων, εκπαιδευτικών ενοτήτων που αφορούν στο σεισμό και την προστασία όπως: «Για Μικρούς και Μεγάλους» <http://kids.oasp.gr/>, κ.λπ., ώστε η εκπαιδευτική κοινότητα να μπορεί να ενημερωθεί για θέματα αντισεισμικής προστασίας.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση του βαθμού ετοιμότητας των εκπαιδευτικών μονάδων και των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε αυτές για την περίπτωση σεισμού, και κατά συνέπεια η εξαγωγή συμπερασμάτων για την αποτελεσματικότητα των δράσεων της Πολιτείας.

3. Αποτελέσματα

Μετά από επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας εξήχθησαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

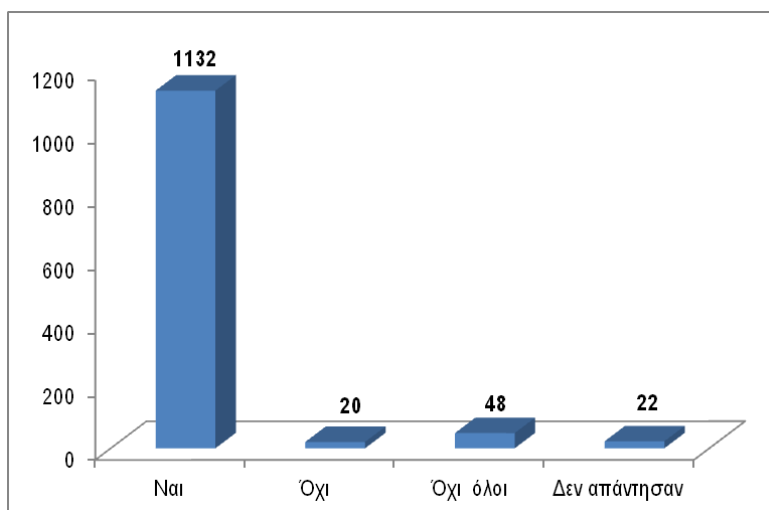
Στην ερώτηση «Υπάρχει Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης στο Σχολείο σας;», το 98% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Ο Ο.Α.Σ.Π., κυρίως τα τελευταία χρόνια, έχει δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στη λήψη μέτρων για τον αντισεισμικό σχεδιασμό των σχολικών μονάδων. Η υλοποίηση πολλών σεμιναρίων ανά περιφερειακή ενότητα για τη διαχείριση του σεισμικού κινδύνου στα σχολεία, η δημιουργία ειδικού ενημερωτικού υλικού για την εκπαιδευτική κοινότητα, η προβολή τηλεοπτικών κοινωνικών μηνυμάτων, η αποστολή ηλεκτρονικών ενημερωτικών μηνυμάτων και οι λοιπές δράσεις του Ο.Α.Σ.Π. έχουν οδηγήσει στην ευαισθητοποίηση της πλειονότητας των εκπαιδευτικών και στην λήψη μέτρων στον εργασιακό τους χώρο.

Εικόνα 1. Απαντήσεις εκπαιδευτικών στην ερώτηση: «Υπάρχει Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης στο Σχολείο σας;»

Σε ότι αφορά στο «εάν γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης του Σχολείου τους», όπως προκύπτει από τις απαντήσεις τους, η συντριπτική πλειοψηφία (92,64%) γνωρίζει τις βασικές αρχές του Σχολικού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης. Το 3,92% δηλώνει ότι το Σχέδιο είναι γνωστό αλλά όχι σε όλους τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, ενώ ένα μικρό ποσοστό (1,64%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν γνωρίζει περισσότερα στοιχεία για το σχολικό αντισεισμικό σχεδιασμό.

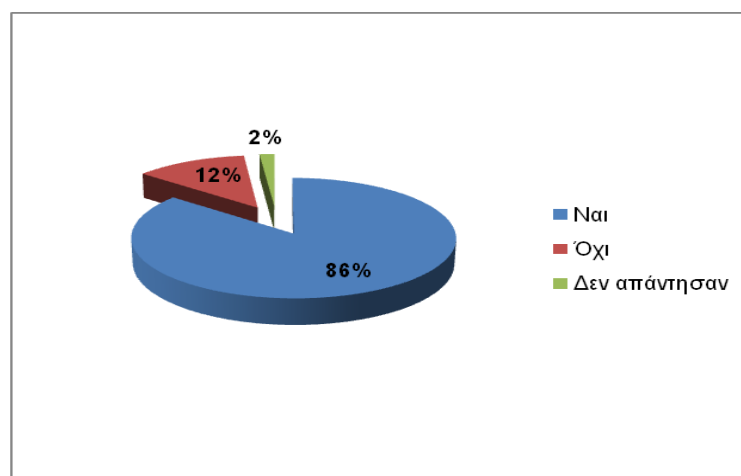
Τα προαναφερθέντα ποσοστά απαντήσεων, εάν συγκριθούν με αντίστοιχα προηγούμενων ερευνών (Κούρου και άλλοι 2011) όπου μόλις το 70% των εκπαιδευτικών δήλωναν ότι γνώριζαν το σχολικό τους σχέδιο έκτακτης ανάγκης, είναι πολύ ενθαρρυντικά και οφείλονται σε μεγάλο ποσοστό στις συστηματικές προσπάθειες του Ο.Α.Σ.Π., ο οποίος μέσω των σεμιναρίων του επιμορφώνει τους Διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς που είναι υπεύθυνοι για τη σύνταξη του σχολικού σχεδίου έκτακτης ανάγκης, και τους ζητά να λειτουργήσουν ως «πολλαπλασιαστές» στο σχολείο τους. Δηλαδή αφενός να μεταδώσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας και στους μαθητές και αφετέρου να εφαρμόσουν τις καλές πρακτικές σε ότι αφορά στο σχολικό αντισεισμικό σχεδιασμό, ώστε να αποκτηθούν οι απαραίτητες δεξιότητες που θα οδηγήσουν σε αποτελεσματική διαχείριση του σεισμικού κινδύνου.

Εικόνα 2. Απαντήσεις εκπαιδευτικών στην ερώτηση: «Γνωρίζετε το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης του Σχολείου σας;»

Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων (86%) δήλωσαν ότι αξιοποίησαν το πρότυπο «Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στις Σχολικές Μονάδες» του Ο.Α.Σ.Π. Το 2012 ο Ο.Α.Σ.Π. δημιούργησε το πρώτο πρότυπο «Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στις Σχολικές Μονάδες» (Ο.Α.Σ.Π. 2012), το οποίο στάλθηκε μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων στα σχολεία της χώρας. Στόχος του μνημονίου ήταν να υπάρχει ένα πρότυπο σχέδιο πάνω στο οποίο να μπορούν να βασιστούν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων της χώρας για να υλοποιήσουν της απαραίτητες ενέργειες πρόληψης για τη διαχείριση του σεισμικού κινδύνου στο σχολείο τους.

Το προαναφερθέν "Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών", όπως δείχνουν τα στοιχεία, συνέβαλε καθοριστικά στην κινητοποίηση των Διευθυντών των σχολικών μονάδων σε ότι αφορά στη σύνταξη του Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης για Σεισμό του σχολείου τους. Το 2014 το σχέδιο μνημονίου ενεργειών επικαιροποιήθηκε και στάλθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και αναρτήθηκε στο δικτυακό τόπο του Ο.Α.Σ.Π. ώστε να αξιοποιηθεί από την εκπαιδευτική κοινότητα.

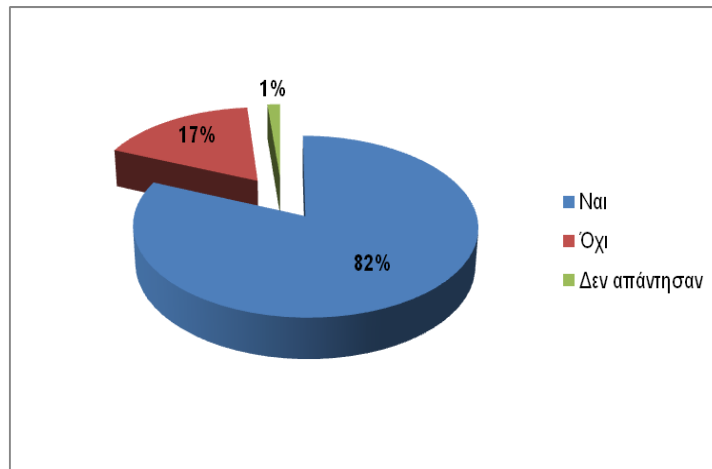

Εικόνα 3. Απαντήσεις εκπαιδευτικών στην ερώτηση: «Έχετε αξιοποιήσει το Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών του Ο.Α.Σ.Π.;»

Σχετικά με το ερώτημα «εάν πραγματοποιήθηκε άσκηση ετοιμότητας στο σχολείο στις 11 ή στις 14/10/2013», όπως είχε προταθεί από τον Ο.Α.Σ.Π., οι απαντήσεις που δόθηκαν υποδεικνύουν ότι το 82% των σχολικών μονάδων υλοποίησε την άσκηση αυτή, ενώ το 17% των ερωτηθέντων έδωσαν αρνητική απάντηση. Τα προαναφερόμενα στοιχεία δείχνουν σημαντική αύξηση στις σχολικές μονάδες που υλοποίησαν ασκήσεις ετοιμότητας, αφού στοιχεία προηγούμενων ερευνών έδειχναν ότι το 71% των σχολικών μονάδων πραγματοποιούσε ασκήσεις ετοιμότητας, και όχι απαραίτητα με την έναρξη της σχολικής χρονιάς (Κούρου και άλλοι 2011).

Ο Ο.Α.Σ.Π. με την πρότασή του να πραγματοποιείται η πρώτη από τις τρεις προβλεπόμενες ασκήσεις ετοιμότητας στις σχολικές μονάδες την 13η Οκτωβρίου (Διεθνής Ημέρας Πρόληψης Επιπτώσεων Καταστροφών), συνέβαλε στην άμεση πραγματοποίηση της άσκησης από την πλειονότητα των σχολείων της χώρας. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η τυποποίηση των ενεργειών που πρέπει να λάβει το κάθε σχολείο προς την κατεύθυνση της εκπαίδευσης των μαθητών, εκπαιδευτικών και διοικητικού προσωπικού σε θέματα αντιμετώπισης των εκτάκτων αναγκών που προέρχονται από σεισμούς.

Η υλοποίηση ασκήσεων ετοιμότητας στις σχολικές μονάδες είναι ζωτικής σημασίας γιατί δίνεται η δυνατότητα να αποκτηθεί η ενδεδειγμένη αντισεισμική στάση και συμπεριφορά από τους μαθητές, εκπαιδευτικούς και διοικητικό προσωπικό του σχολείου και να βελτιωθούν οι δεξιότητές τους, γεγονός που μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη μείωση των επιπτώσεων ενός σεισμού που θα εκδηλωθεί σε ώρα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Η πρώτη άσκηση ετοιμότητας του κάθε σχολείου προτείνεται από τον Ο.Α.Σ.Π. να πραγματοποιείται στην αρχή κάθε σχολικού έτους ώστε να αξιολογείται το σχέδιο έκτακτης ανάγκης του σχολείου αυτού και να επισημαίνονται οι τυχόν αδυναμίες του, για να γίνουν στη συνέχεια οι απαραίτητες βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Εικόνα 4. Απαντήσεις εκπαιδευτικών στην ερώτηση: «Πραγματοποιήθηκε άσκηση ετοιμότητας στις 11/10 ή 14/10/2013 στο σχολείο σας;»

Συμπεράσματα

Η συγκεκριμένη έρευνα αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση διερεύνησης της απήχησης και εν τέλει της αποτελεσματικότητας των ενεργειών της Πολιτείας, που έχουν ως στόχο την ενημέρωση και εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας σε θέματα αντισεισμικής προστασίας.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε ότι η πλειοψηφία των σχολικών μονάδων, μέσω των Διευθυντών τους, υιοθετώντας τις οδηγίες του Ο.Α.Σ.Π. έχουν προχωρήσει σε ενέργειες πρόληψης που αφορούν στον αντισεισμικό

σχεδιασμό. Πιο συγκεκριμένα αξιοποιώντας το Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη διαχείριση του σεισμικού κινδύνου στα σχολεία, έχει συνταχθεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης του σχολείου, έχει γίνει ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τις ενέργειες που προβλέπονται σύμφωνα με το σχολικό σχέδιο έκτακτης ανάγκης και πραγματοποιήθηκε η πρώτη άσκηση ετοιμότητας στην αρχή της περσινής σχολικής χρονιάς.

Συμπερασματικά μπορεί να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την παρούσα έρευνα, οι προσπάθειες της Πολιτείας για την ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων ενός καταστροφικού σεισμού, έχουν να επιδείξουν θετικά αποτελέσματα, έχοντας όμως ακόμα αρκετά περιθώρια βελτίωσης. Άλλωστε είναι γενικά παραδεκτό ότι οι προσπάθειες της Πολιτείας και της εκπαιδευτικής κοινότητας θα πρέπει να είναι προσανατολισμένες στη βελτίωση της ετοιμότητας των σχολικών μονάδων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης λόγω σεισμού, με στόχο την ασφάλεια και την ευημερία των μαθητών, των εκπαιδευτικών και της σχολικής παρουσίας.

Βιβλιογραφία

Έγγραφο Ο.Α.Σ.Π. 1580/4-9-2014. *Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στις Σχολικές Μονάδες*.

Έγγραφο Ο.Α.Σ.Π. 824/11-4-2012. *Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στις Σχολικές Μονάδες*.

Έγγραφο Γ.Γ.Π.Π. 2450/9-4-2012. *Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση σεισμικών φαινομένων*.

Ο.Α.Σ.Π. 2014. «*Οδηγίες Προστασίας – Μετασεισμική Περίοδος*», των Κούρου Α., Ιωακειμίδου Α., Κουμούλα Α., Αθήνα, 16σελ.

Ο.Α.Σ.Π. 2012. «*Προετοιμάσου από Τώρα για το Σεισμό*», των Κούρου Α., Ιωακειμίδου Α., Μώκος Β., Αθήνα, 8σελ.

Ο.Α.Σ.Π. 2008. *Σεισμός - Η Γνώση είναι Προστασία*, των Κούρου Α., Παπαδάκης Π., Παναγιωτοπούλου Δ., και Πανουσοπούλου Μ., 103σελ.

Κούρου Α., Γκουντρομίχου Χ., Κέρπελης Π., Πανουσοπούλου Μ. και Καθ. Μακρόπουλος Κ. 2011. «*Αξιολόγηση της ετοιμότητας και της κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε θέματα αντισεισμικής προστασίας*», 4^ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας, 18-20/3/2011, Θεσσαλονίκη

Kourou A., and Panoutsopoulou M., 2006. Educational methods for seismic risk public preparedness in Greece. Proceedings of the "Earthquakes and Urban Development", New Zealand Geotechnical Society 2006 Symposium, 17-19/2/2006, pp. 335-340.

UN/ISDR, 2005. Hyogo Framework for Action 2005 – 2015, World Conference on Disaster Reduction – Kobe Japan.

Ιστοσελίδα Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας www.oasp.gr.